

ÓLOMKATONÁK

A szubotcai Magyar Olvasókör ifjúsága december 16-án nagysikerű „Béke-est”-et rendezett. Itt közöljük Szegedi Emilnek, a „Béke-est”-en fenti címmel megtartott előadását.

Egy új világkatasztrófa végzetesen közeledő órájában ez a mi örömtelen nemzedékünk szeretne lefogni minden kezét, amelyben kés lapul, elcsittítani minden szívet, amelyben a gyűlölködés mérgei fortyognak, felnyitni minden vaksággal vert szemet, amelyben a bosszú gonosz fényei izzanak. Ez a vérben fogant és jajok között emberré serdült ifjúság a fenyegető pusztulásnak ebben az órájában szeretné, ha millió és millió megtisztult lélek vele együtt érezné és vele együtt kiáltaná ezt a szót: *béke!*

Béke az embernek! Béke a dolgozó világnak!

Békét szeretnénk, de ez a megtépzott és ezerszer megbecsületelt szó, hangzott-e már el keserűbb és hamisabb pillanatban a mainál, amikor a Jangce völgyében, Sanghainál és Nanking előtt japán szuronyok hegyéről sikolt felénk a megölt kínai anyák és gyermekek vére? Hangzott-e valaha is üresebben és szégyenteljesebben ez a szó: béke, mint ma, amikor Európa nyugatán már két éve vérét ontja egy nép, amelyet a föld nyughatatlan „dinamikus hatalmai” a történelem legszörnyűbb testvérháborújába ugrattak be? Van-e még értéke és értelme ennek a szónak „béke”, azután is, hogy a civilizáció nevében kiirtottak egy népet Afrikában?

Szabad-e béke-estre összegyűlnünk ma, amikor a föld két pontján dolgozik a puskatus és a karácsonyi kirakatokban ismét megjelentek az ólomkatonák? Erre a kérdésre a mi válaszunk csak ez lehet: hogy szabad is és kell is összegyűlnünk, hogy szemébe nézzünk a fenyegető rémnek és szerény erőnkkel, de lélekben bekapcsolódva a világifjúság hatalmas, zengő kórusába, együtt kiáltunk a késélesítők felé, hogy békét akarunk!

Nem titok és nem mondunk újat, ha rámutatunk ennek a kornak néhány nyilvánvaló és durva hazugságára. Ezek között a legdurvább és legelképezhetetlen arányú fegyverkezés. A köszörűkőre méz csorog, de a kövön nem ekevasat, hanem rohamkést élesítenek. Nem múlik el diplomáciai találkozó, amelyen meg nem állapítanak, hogy a lelkeket békevágy tölti el s nem múlik el nap, hogy ne olvashatnánk ágyúkra fordított milliárdokról, légvédelmi gyakorlatokról, vagy új hadihajók ünnepélyes vízrebocsátásáról.

Hol az igazság?

Ha békét akarnak, akkor miért fegyverkeznek, ha háborút? akkor miért kell ostobának tartani az egész világot? Tegyük fel, hogy valóban mindenkinek békét akar, ezt kell hinnünk ugyanis. akár Roosewelt, akár Hitler nyilatkozatát olvassuk, mert a népek vezetői nem győzik ismételni, hogy minden gondolatukat, minden cselekedetüket a béke fenntartásának őszinte vágya hatja át.

Békét akar a világ demokráciája és békéről szavalnak a világfasizmus hangszórái is. Ezek szerint minden tökéletesen rendben

volna, nincs okunk kételkedni, de a tények mást mutatnak! Másképen képzeled el a békét az egyik és másképen a másik front.

Mi olyan békéért küzdünk, amelyben minden nép szabadon, gyanakvás, szorongás és rettegés nélkül fejlődhetik, ők olyan békére gondolnak, amelyben lennének elsőosztályú és felsőbbrendű nációk mindenféle privilégiummal és volnának horda-népek jog nélkül, pusztulásra ítélve. Az a béke, amelyért a világ ifjúsága küzd, a humánus tökéletes diadala, az örök emberi és embertestvéri béke; a másik béke, amely ellen felemeljük szavunkat, a hazugság, a vér, az erőszak, a gyűlölet a bosszú békéje.

Mi fegyvertelenül, nyílt lélekkel, az ember és szellemszabadság nevében, az emberi egyenlőségbe és igazságba vetett hittel, miértünk és az utánunk jövőkéért, vér nélkül, de izzásig hevülve küzdünk az emberhez méltó békéért... — ők vérrel és vassal hadakoznak, ők csikorgó foggal, mosolyogva, álcázott szavak és elkendőzött gondolatok leshelyei mögül rohamkéssel és mérges gázzal akarnak békét teremteni a földön, de nem a mi békénket, hanem csak az ő békéjüket, amely nekünk nem béke, csak nekik az, nekünk nem megnyugvást és nem emberméltóságot hoz, hanem a test és szellem nyomorúságát, — az ember igazi, ujjongó, építő békéje helyett a börtön halálos csendjét és a golyószóró embertelen erkölcsét. Ők egy nép békéjét akarják, mi minden népét és minden emberét. Mi úgy harcolunk a békéért, hogy megmutatjuk mindenkinek a kiontott vér hiábavalóságát és a sebeket, amelyeket ma is viselünk, testünk és lelkünk rongyain... mi centiméterről centiméterre egymás felé vezetjük testvéri ölelkedésre a kezeket, amelyeket a gyűlölet négyesztendős tobzódásában elszakítottak egymástól... — ők a békét vassal és lángszóróval, a gyűlölet új vallásának hirdetésével, az útjukban állók elpusztításával, a tiltakozó emberi lelkiismeret elnémitásával, az emberméltóság meggyalázásával, a puskatus kényszerével, a faji felsőbbrendűség hazug és ostoba ámitásával, életek árán akarják elérni.

Mi azt hirdetjük, hogy mindenkinek helye van a nap alatt, mindenkinek joga van az életre, mindenkinek joga van a haladásra és a boldogságra... — ők azt mondják, hogy csak kiválasztott fajtáknak van helyük a nap alatt, csak nekik van joguk az életre, csak ők szereztek jogot az uralomra és boldogságra.

Mi minden ember békéjéért küzdünk, akár sárga, akár fekete, akár keresztény, akár zsidó, akár konfucianus... — ők csak a maguk békéjéért harcolnak! A mi békénk mögött felég és kipusztul a gyűlölet, az ő békéjük nyomán újra kihajt és felburjánzik a háború...

Ime: két út van!

Az ifjúság, amelyre még nem ragyogott a nap, amely keserűségben fogant, apátlan nyomorúságban, testi és szellemi züllésben, levegőtlenységben és egy új szellemi barbarizmus pincehomályában serdült emberré — tudja az utat! A mi ifjúságunk, ez a szeren-

cséllen ütköző-generáció ki akar szabadulni a vér és vas fojtó mítoszából, a gyűlölködés és a háború hinárjából és fel akar törni a szabad emberi életbe. Ezt a célt csak úgy érheti el, ha erősen, egymás mellett, együtt az egész világ demokratikus ifjúságával szembefordul a „dinamikus késköszűrűlők” frontjával és soha sem szűnik meg szóval és tettel hitet tenni a béke, a haladás és az embertestvériség eszméi mellett.

Arra a kérdésre szeretnénk még válaszolni, hogyan kell küzdeni a békéért, mi a mi feladatunk, mi a társadalom feladata ezen a fronton?

Tudnunk kell mindenek előtt, hogy a gyűlölet, a bizalmatlanság az embereket, társadalmakat és nemzeteket elválasztó falak sohasem láthatók igazi mivoltukban. A gyűlöletet elegánsan csomagolva terjesztik azok, akik hasznot remélnék a gyűlölet uralmából, a bizalmatlanságot illatosítva szűrik be a lelkekbe, akiknek szükségük van arra, hogy bizalmatlanság töltse meg a lelkeket, az elválasztó falakat délibábos színekre festik azok, akiknek fontos, hogy az ember fejfel rohanjon ennek a falnak... — Az öntudatra ébredt és kötelességekre érett fiatal nemzedéknek ismernie kell azokat, akik a világot szüntelenül mérgezik és azt, amivel megmérgezik. A mi kötelességünk az élők és az utánunk következő generációk érdekében kibontani a gyűlöletet cifra csomagolásából, a mi feladatunk a pusztító bizalmatlanságot kitergetni és fertőtleníteni a lelkeket, a mi kötelességünk ledönteni az embereket elválasztó falakat.

A világ ifjúsága számban és erőben iszonyú hatalom, ha mindenki megteszi kötelességét a békéért.

Szóval és tettel, a világosság terjesztésével, a szeretet propagandájával, a fojtogatásra nyúló kezek leszerelésével, a szellem mérgeinek közömbösítésével, az emberi szolidaritás érzésének fejlesztésével, a fajok, felekezetek és nemzetek közötti gyűlölet eloszlatásával, a gyűlöletforrások kiirtásával, a közös érdekek és célok tudatosításával, a szabadságjogok szüntelen őrzésével, a kultúra és civilizáció javainak egyenlő és igazságos elosztásával, a tudatlanságukban egymás ellen acsarkodók felvilágosításával, az emberideálok szakadatlan hangoztatásával, az emberi méltóság és jog soha meg nem szűnő, konok védelmezésével és a háborús hazugságok kiméletlen leleplezésével kell küzdenünk a békéért.

Nem ágyút akarunk, hanem alkotó munkát, nem mérges-gázt akarunk, hanem napfényt, nem frázisokat és mítoszokat akarunk, hanem igazságot, nem feketeinget, hanem emberséget, nem gyűlöletet, hanem szeretetet, nem mankót, hanem kultúrát, nem tömegsírt, hanem kenyeret, nem Mein Kampfot, hanem szabadságot, nem háborút, hanem békét, nem meghalni akarunk semmiért, hanem élni akarunk — mindenkiért!

Karácsony lesz megint...

Keleten, az európai példákon felhízalva, a gyűlölködő telhetetlen japán hódításvágy most fojtogatja Kínát. Európában harci-kürtöket fújnak a vér-mitosztól szédült „totális hatalmak”, a Pireneusok mögött vér ömlik, egy szabadságát és méltóságát védő népnek a vére, Keletafrikában már halálos, mély csend van a harcok helyén és kiméretlenül dolgozik a korbácsos civilizáció és a világ bazárjainak karácsonyi kirakataiba ismét bevonultak az ólomkatonák. Vajjon adhat-e a nürnbergi játékarúgyár mást karácsonyra azoknak a csecsemőknek a kezébe, akiket a lövészárkok számára foglalt le a totális úr? ... Az ember riadtan és borzongva jár ebben a nyugtalanságban, mert valahol hasadoznak a lövészárkok, felnyög a föld és felbűfögnek régi vérmezőkön a néma tömegsirok . . .

Szívünkre tesszük kezünket és kiáltjuk: Nem akarunk háborút, nem akarunk gázhalált, nem akarunk hadiárvékat, nem akarunk hősi halottakat, nem akarunk többé korpakenyeret . . . Mi élni akarunk . . . A mai ifjúság és a holnap ifjúsága, a világ egész, gyönyörű fiatalsága élni és dolgozni akar. Nem kiemelkedni, hanem a világ minden népével felemelkedni akarunk az emberlét színvonalára. Nem rombolni, építeni akarunk!

Békét akarunk!

Békét az embernek és békét a dolgozó világnak.

Szegedi Emil.

VILÁGSZEMLE

1937. a köztársasági néphadsereg terueli győzelmének jegyében zárult. A spanyol polgárháború, melyben a lázadók már a maguk kezében látták a győzelmet, egy csapással más képet nyer. A felkelők hónapokon át jelzett „döntő” offenzívája helyett a köztársaságiak előnyomulása következett be, mely nemcsak a felkelők legelőbbre tolt pontját juttatta a köztársaságiak kezébe, hanem Francót arra kényszerítette, hogy egy számára kedvezőtlen frontszakaszra rendkívüli erősítést küldjön.

A spanyol népfront szívós szervező munkával teremtette meg új hadseregét, mely ezt a győzelmet kívívta. Teruel, a régebbi brunetei és belchitei diadalmas összecsapások után, újabb bizonyítéka annak, hogy az 1937-es év meghozta Spanyolországban a védelemből a támadásba való átmenést. Az ellátási nehézségek, a külföldtől való elzártság, a Francót támogató egyoldalú beavatkozás ellenére győztek a köztársasági csapatok. Teljes diadaluk — Franco megsemmisítése — annál gyorsabban eljön, minél hamarabb vége lesz a benemavatkozási komédiának.

Sajnos, ennek még nyoma sem látható. Karácsony hetében a londoni bizottság még mindig az önkéntesek visszavonásával foglal-